

„საქართველოს 2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე საქართველოს კანონის პროექტზე სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის რეკომენდაციები

რეკომენდაცია	რეკომენდაციის გათვალისწინების შესაძლებლობა
<p>2017 წლის გადასახდელების წესის (ხარჯებისა და არაფინანსური აქტივების ზრდის ფარდობა მშპ-თან) პროგნოზირებული მაჩვენებელი 29.9%-ის დონეზე განსაზღვრული და მცირედით ჩამორჩება „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით დადგენილ 30.0%-იან ნიშნულს. თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ ფაქტს, რომ ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრული გეგმის გარდა ადგილი აქვს წლის განმავლობაში მობილიზებული სხვა დამატებითი რესურსების ფაქტობრივ ხარჯვას (მიზნობრივი გრანტები და პირდაპირი საინვესტიციო ჩარიცხვები, რომლებიც არ გაითვალისწინება გეგმაში), რაც 2014-2016 წლების განმავლობაში საშუალოდ მშპ-ის 0.5%-ს შეადგენდა, ყურადღება მიექცეს ორგანული კანონით დადგენილი ლიმიტის დარღვევის რისკს;</p>	<p>წარმოდგენილი პროექტი შებამისობაშია საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ პარამეტრებთან, მათ შორის ნაერთი ბიუჯეტის პარამეტრებში ასახულია მიზნობრივი გრანტების ფარგლებში ათვისების პროგნოზიც;</p>
<p>კანონის ცვლილების პროექტის განმარტებითი ბარათის მიხედვით, ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის (GFSM 2001) პროგნოზირებული მაჩვენებელი მშპ-ს 1.5%-ს უტოლდება, თუმცა ასევე პროექტზე თანდართული „ძირითადი ეკონომიკური და ფინანსური ინდიკატორების“ დოკუმენტში წარმოდგენილი მონაცემებით, მოსალოდნელი დეფიციტი 0.5%-ს შეადგენს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, მიზანშეწონილია, კანონპროექტი შეიცავდეს განმარტებას მოცემულ მაჩვენებლებს შორის არსებული განსხვავების შესახებ;</p>	<p>განმარტებით ბარათში ტექნიკური შეცდომაა და დეფიციტი GFSM 2001 კლასიფიკაციის მიხედვით შეადგენს მშპ-ის 0.5%;</p>
<p>2017 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის ცვლილების პროექტში სახელმწიფო ვალის ნაშთში არ არის გათვალისწინებული საერთაშორისო სავალუტო ფონდიდან (IMF) აღებული საქართველოს ეროვნული ბანკის ვალი, რომელიც 2017 წლის 10 თვის მდგომარეობით 109 მლნ ლარს შეადგენს. „სახელმწიფო ვალის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიხედვით, სახელმწიფო ვალში შედის საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მიერ საქართველოსთვის დამტკიცებული საფინანსო რესურსიდან მიღებული თანხები. შესაბამისად, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მოსაზრებით, მიზანშეწონილია 2017 წლის ბიუჯეტის კანონით წარმოდგენილ სახელმწიფო ვალის ნაშთში გათვალისწინებული იქნეს ეროვნული ბანკის აღნიშნული ვალი;</p>	<p>გათვალისწინებულია და წარმოდგენილია ბიუჯეტის მე-4 თავში</p>

რეკომენდაცია					რეკომენდაციის გათვალისწინების შესაძლებლობა
<p>2017 წლის ბიუჯეტის კანონის ცვლილების პროექტით ბიუჯეტის მხარდამჭერი სესხი მცირდება 175 მლნ ლარით და 295 მლნ ლარს შეადგენს. რაც შეეხება საინვესტიციო სესხებს, 1 საინვესტიციო პროექტს (ქუთაისის მყარი ნარჩენების ინტეგრირებული მართვის პროექტი) დაფინანსება უმცირდება 2.9 მლნ ლარის ოდენობით და კანონპროექტიდან ამოღებულია 2 ისეთი საინვესტიციო პროექტი (ქვემო ქართლის ნარჩენების მართვის პროექტი და აგროკრედიტი), რომელთაც 10 თვის მდგომარეობით საკრედიტო რესურსი არ ჰქონდათ ათვისებული. აღსანიშნავია, რომ მიმდინარე მდგომარეობით ნულპროცენტიანი ათვისებით ხასიათდება კიდევ 10 საინვესტიციო პროექტი (იხ. დანართი).</p>					
პროგრამული კოდი	დასახელება	2017 წლის ბიუჯეტის კანონი	2017 წლის კანონის ცვლილების პროექტი	10 თვის ფაქტი %	
60 12 07	ბათუმის ავტობუსების პროექტი (EBRD, E5P)	10,000	10,000	0%	<p>სახელმწიფო ბიუჯეტში ცვლილებების შეტანისას ცვლილებები ეხება მხოლოდ იმ პროგრამებსა და ქვეპროგრამებს, რომელთა განხორციელებისათვის ცვლილება აუცილებელია, ამასთან ხდება საინვესტიციო კრედიტების ჯამური მაჩვენებლის შენარჩუნება პრაქტიკულად თავდაპირველ გეგმასთან მიმართებაში იგივე დონეზე.</p>
60 12 03	აჭარის მყარი ნარჩენების პროექტი (EBRD)	4,000	4,000	0%	
32 09	თბილისის საჯარო სკოლების რეაბილიტაცია და ენერგოეფექტურობის გაზრდის პროექტი (CEB, E5P)	4,000	4,000	0%	
36 03 05	500 კვ ეგზ „ჯვარი–წყალტუბო“ (WB)	1,720	1,720	0%	
36 03 01 01	500 კვ ეგზ „წყალტუბო–ახალციხე–თორთუმი“ (KfW)	3,180	3,180	0%	
36 02 01	ვარდნილისა და ენგურის ჰიდროელექტროსადგურების რეაბილიტაციის პროექტი (EIB, EU)	7,600	7,600	0%	
36 03 06	გურის ელგადაცემის ხაზების ინფრასტრუქტურის გაძლიერება (KfW)	900	900	0%	
36 03 04	ეგზ „ჩრდილოეთის რგოლი“ (I ფაზა) (KfW, EBRD)	1,700	1,700	0%	
25 03 08	საქართველოს მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტი (EIB)	5,000	5,000	0%	

რეკომენდაცია					რეკომენდაციის გათვალისწინების შესაძლებლობა
25 02 02 18	ბათუმი (ანგისა)-ახალციხის საავტომობილო გზის ხულო-ზარზმის მონაკვეთის რეაბილიტაცია-რეკონსტრუქცია (Kuwait Fund)	16,000	16,000	0%	
<p>მიზანშეწონილია, საინვესტიციო პროექტებისათვის არ ხდებოდეს ბიუჯეტის კანონით განსაზღვრული წლიური გეგმების შემცირება მათზე გამოყოფილი საკრედიტო რესურსის დაბალი ათვისების ტენდენციიდან გამომდინარე, რათა ანგარიშგების ეტაპზე მოხდეს აუთვისებლობის გამომწვევი მიზეზების წარმოდგენა და ანალიზი, რისი საშუალებითაც შესაძლებელი იქნება მომავალი პერიოდის ბიუჯეტის დაგეგმვის პროცესში წარსული გამოცდილების გათვალისწინება;</p>					
<p>რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდის გეგმური მაჩვენებელი 2017 წლის თავდაპირველი ბიუჯეტის კანონით შეადგენდა 260 მლნ ლარს, ხოლო ცვლილების პროექტით 24 მლნ ლარით იზრდება და 284 მლნ ლარს უტოლდება, თუმცა 10 თვის მდგომარეობით, ფონდიდან ათვისებული რესურსის ოდენობამ 138 მლნ ლარი და თავდაპირველი გეგმის 53%, ხოლო განახლებული გეგმის 49% შეადგინა. ფონდიდან გახარჯული სახსრების მოცულობისა და ფისკალური წლის ბოლოს საბიუჯეტო რესურსების დაჩქარებულ რეჟიმში ათვისების პრაქტიკიდან გამომდინარე, დამატებით განმარტებას საჭიროებს ფონდის დაფინანსების ზრდის საკითხი;</p>					<p>კანონპროექტის გადამუშავებულ ვარიანტში საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდი იზრდება 14 მლნ ლარით, რომელიც მოხმარდება მუნიციპალიტეტების მიერ განსახორციელებელი პროექტების დაფინანსებას.</p>
<p>წარმოდგენილი კანონის ცვლილების პროექტი ითვალისწინებს ცალკეული პროგრამების/ ქვეპროგრამების წლიური გეგმის მოცულობის დაკორექტირებას, როგორც შემცირების, ასევე ზრდის მიმართულებით. თუმცა აღნიშნულის პარალელურად, არ მომხდარა პროგრამული ბიუჯეტის დოკუმენტისა და მასში წარმოდგენილი მოსალოდნელი შედეგებისა და შედეგების შეფასების ინდიკატორების სამიზნე მაჩვენებლების განახლება, რაც წლის ბოლოსათვის გაართულებს პროგრამების/ქვეპროგრამების ეფექტიანობის შეფასებას. შესაბამისად, მიზანშეწონილია, კანონპროექტში იყოს განმარტებული ფინანსურ და არაფინანსურ ინფორმაციას შორის მიზეზ-შედეგობრივი კავშირი.</p>					<p>წლიური ბიუჯეტის ანგარიშში პროგრამების შესრულებასთან დაკავშირებული ინფორმაციის წარმოდგენისას ასახული იქნება შესაბამისი განმარტებები თავდაპირველ პროგნოზებსა და ფაქტიურ შედეგებს შორის არსებულ სხვაობებზე;</p>